

Libraries in the early 21st century. vol. 1. : an international perspective / ed. by Ravindra Sharma. – Berlin ; Boston : De Gruyter Saur, 2012.– IX, 398 p.

ISBN 978-3-11-027056

Egy fontos és egyenetlen könyv a 21. század könyvtárügyéről

Tizenkilenc ország könyvtárügyéről olvashatunk a kötetben; ezek zömét Európa, Ázsia és Afrika adja, de képviselve van Kanada, Ausztrália és Új-Zéland is. Az összeállítások középpontjában az új fejlemények és technológia szerepe, valamint a könyvtárak jövője áll.

A kötet nyitó tanulmányát *Ellen Tise*, az IFLA előző elnöke jegyzi *Reggie Raju* dél-afrikai szakemberrel közösen.

Aki hiányolta volna az országok felsorolásából az Amerikai Egyesült Államokat, az megnyugodhat, hiszen van tanulmány az ALA nemzetközi tevékenységről. Igaz, maga az Amerikai Könyvtár-egyesület is csupán az ország könyvtári tevékenységének egyetlen szeletét képviseli. Még egy több országot, Dél-Koreát, Japánt és Kínát érintő áttekintést is találunk, amerikai szerzők tollából. A kínai könyvtárak azért önálló fejezetet is kaptak, amelynek szerzője egy kínai és egy amerikai-kínai könyvtáros.

A lehetetlennel határos és valószínűleg nem is érdemes a kötet minden írását ismertetni. Emellett egyet kell értenünk azzal, amit *Alex Byrne* ír Ausztráliából; ugyanis arra hívja fel a figyelmet, hogy amikor a technológia szerepéről szólnunk, nehéz megtalálnunk mondanivalónk kezdetét és végét. Ő mindenesetre a végpontot a Web 2.0-ban jelöli meg.

Nézzünk meg röviden egy olyan példát is, amely inkább az adott országot és könyvtárait mutatja be. Azerbajdzsán esetében érthetőnek tűnik, hogy a nemzetközi olvasóközönség számára magát az országot is be kell mutatni, amit statisztikai adatok és néhány könyvtár jellemzőinek ismertetése követ.

A kanadai elektronikus könyvtárak fejlődéstörténetét az Ontario állami közkönyvtárak tapasztalatain keresztül ismerhetjük meg. Horvát kollégáink – köztük *Srećko Jelušić*, sokak személyes ismerőse – egy igen jól strukturált fejezetet állítottak össze. A világban nyilván Horvátországot is viszonylag kevesen ismerik, ezért ért-

hető, hogy nemcsak a könyvtárakról, hanem az országról is kapunk némi történeti bevezetést. Ezt követi – többek között – a könyvtári rendszer és az azt érintő kihívások szinte minden kérdésre kiterjedő ismertetése.

Meglepően rövid a francia könyvtárakkal foglalkozó, a könyvtártípusokat bemutató és rövid SWOT-elemzést adó fejezet. Szinte ugyanez mondható el *Klaudia Lux*, az IFLA másik korábbi elnöke dolgozatáról, amely Németország könyvtárügyéről szól.

A japán könyvtárügy kapcsán a MATARKÁ-ban és Humanus adatbázisban végzett irodalomkutatás alig egy tucat, sok esetben igen régi írást vagy annak referátumát hozta ki, tehát bizonyosak lehetünk benne, hogy a Japánról szóló írás hiánypótló volna, ha magyar nyelven is hozzáférhető lenne, ami még akkor is így van, ha a dolgozat amerikai szerzők tollából származik. A hiánypótló jelleg valószínűleg a kötet több írására is érvényes.

Az amerikai szerzők sora ezzel nem ér véget, hiszen Marokkó könyvtárügyét *Heather Lea Moulasion* mutatja be, aki a Fulbright program támogatásával volt vendégoktató a Rabati Egyetemen. A szegénységtől sújtott észak-afrikai országhoz képes egészen más képet fest az Új-Zélandról szóló fejezet, amely többek között a digitális iratkezelés és a Könyvtár 2.0 gondolatával is foglalkozik.

Amíg Nigéria könyvtárügyét egy ott dolgozó kollégáné mutatja be, az Oroszországról szóló fejezet egy kaliforniai kutató munkája. (Igaz, kutatott már Moszkvában.)

Aki nemcsak horvát szomszédjainkra kíváncsi, hanem például Szerbia könyvtárügyére is, haszonnal forgathatja a két belgrádi szerző által írt, jól felépített fejezetet.

Rendkívül sok, nem csak könyvtári kérdésre tér ki a Dél-Afrikát bemutató, enciklopédikus jellegű írás.

A kötet eredeti célkitűzésének megfelelő témákra fókuszál a spanyol fejezet, amely lényegében a fejlődés kronologikus bemutatását és a jövőbe való kitekintést adja.

A török fejezet szerzője – sok kollégájához ha-

sonlóan – Nagy-Britanniában végezte az egyetemet. Megemlíti, hogy Törökországban is használják a nyílt hozzáférésű, lektorált folyóiratok kalauzát, a DOAJ-t (Directory of Open Access Journals, <http://www.doaj.org/>). Ez önmagában nem meglepő tény, inkább azt juttatja eszünkbe, hogy nincs a kötetnek tárgymutatója, pedig az – többek között – sokféle összehasonlításra adna lehetőséget. (Például megnézhetnénk, hogy mások is említik-e ezt a kalauzt.)

Visszatérve a fejezetekhez még mondjuk el, hogy az Egyesült Királyságot bemutató fejezet a könyvtárgépesítés történetét mondja el, a – betűrend szerinti – zárófejezet pedig Üzbegisztán könyvtárainak múltját, jelenét és jövőjét tárja fel.

Végül, de nem utolsó sorban, szóljunk az országok betűrendjében a nyolcadik helyen szereplő dolgozatról. Ez ugyanis a *Könyvtárak fejlődése Magyarországon* címet viseli. Talán mondanunk sem kell, hogy nagy öröm, ha a magyar könyvtárügyet is bemutatja egy írás. Szerzői mindnyájan az Eötvös Loránd Tudományegyetemről kerültek ki. *Áts József* és *Varga Klára*, az Egyetemi Könyvtárnak, *Deák Nóra*, az Angol-Amerikai Intézet könyvtárának, *Kiszl Péter*, az Informatikai és Könyvtártudományi Intézet vezető munkatársa. Egy ilyen tanulmány kapcsán érdemes közelebbről is megvizsgálunk, hogy milyen képet fest rólunk. Nyitó mondata, mely szerint kétségtelen, hogy a technológia fejlődése számos lehetőségét nyújt a könyvtáraknak, valamint az ezt követő bevezető szavak világosan megmutatják, hogy a kötet célkitűzését komolyan akarták venni a szerzők. Később persze az is kiderül, hogy tényleg komolyan vették. Ráadásul ügyes fogás, hogy ez első mondat némi szójátékot is tartalmaz. A könyvtári ügyek említése ugyanis emlékeztet a népszerű weboldal, a „Library Thing” nevére. Az pedig, hogy ezt lábjegyzetben meg is magyarázzák, figyelemfelhívó hatást vált(hat) ki. A nehezen nélkülözhető történeti háttér szerencsés módon az első világháborúval kezdik, és hamar eljutunk a MEK-ig, meg a MOKKÁ-ig. Ezeket – tegyük hozzá, teljes joggal – úttörő vállalkozásként em-

lítik a szerzők.

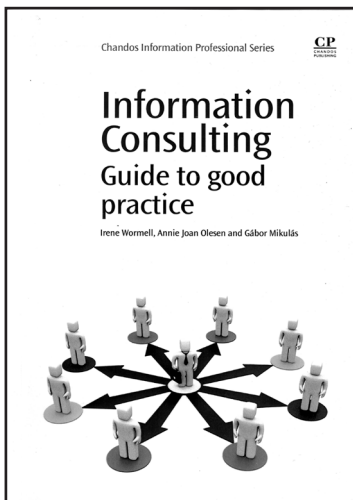
Mivel a technológiákról van szó, abszolút helyénvaló az egykori, a fejlett technológiáknak a szocialista táborba való eljutását korlátozó COCOM-lista és az embargó következményeinek megemlítése. Azt pedig senki számára nem lehet kérdés, hogy miért szerepel az írásban az Új Magyarország Fejlesztési Terv.

A történeti áttekintést mi nem folytatjuk. A dolgozat viszont elvisz bennünket az 1997. évi CXL törvényig, viszont egyre inkább a történeti vissza- és előretekintés válik a szerzők módszerévé, akiknek a figyelme közben sok mindenre, így a könyvtári szaksajtóra vagy a Katalist levelezőlistára is kiterjed, később pedig az elsőként megszületett könyvtári blogról, a *Könyvtároskisasszonyról* is szólnak. A témák között ott van a Magyar Könyvtárosok Egyesületének, a Könyvtári Intézetnek és

a könyvtárosképzésnek a rövid története is. A könyvtár-gépesítési fejezet nemcsak az eredményekről, de az együttműködés (főként korábbi) hiányosságairól is szól. Tulajdonképpen nem is kell feltétlenül tételesen felsorolnunk a tárgyalt témákat, inkább szögezzük le, hogy a magyar fejezet a megközelítés komplex és kritikai jellegével tűnik ki, ami az olvasást némileg megnehezíti ugyan, viszont sokszínű képet ad.

A sokszínűség végül is az egész kötet erénye, amelyre azonban ráfért volna még egy kis szerkesztői munka. Érdeemes lett volna ugyanis kiküszöbölni, hogy a benne megjelent írások tartalma és terjedelme ilyen mértékben eltérő és egyenetlen legyen, továbbá sikerült volna kijavítani a számtalan sajtóhibát, elírást és nyelvi pontatlanságot.

Koltay Tibor

Information consulting : guide to good practice / Irene Wormell, Annie Joan Olesen, Gábor Mikulás. – Oxford : Chandos, 2011. 195 p. (Chandos Information Professional Series)
ISBN 978-1-84334-662-3

A sikeres információs tanácsadóvá válás útja

Az információs tanácsadó munkáját bemutató mű egy figyelemre méltó tapasztalatokkal rendelkező szerzőhármas munkájának eredménye. A könyv egyik szerzője *Irene Wormell*, az információ- és tudásmenedzsment professzora, az UNESCO és az EU vezető szakértője, az IFLA Tudásmenedzsment Szekciójának alapítója és elnöke, aki tudását saját tanácsadó cégében és más tanácsadói munkakörben is kamatoztatja, jelenleg pedig professzor emeritus Dániában.